

Vergaderjaar 2017–2018

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1508

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 april 2018

Conform uw verzoek van 6 april jl. stuur ik u hierbij de kabinetsreactie toe op het voorstel van de Europese Commissie voor het toekennen van Macro Financiële Assistentie aan Oekraïne, dat op 9 maart 2018 werd gepresenteerd.

Voorstel Commissie

Context

Als gevolg van het conflict in het oosten van het land, veroorzaakt door de Russische destabilisatie van de regio, zat de Oekraïense economie in 2014 en 2015 in een diepe recessie. De economie heeft in 2016–2017 de weg omhoog gevonden. Niettemin, blijft de Oekraïense economie zeer gevoelig voor externe schokken en blijkt uit analyses van het IMF dat er een externe financieringsbehoefte resteert voor 2018 en 2019 van ongeveer 3,8 miljard euro. Het IMF constateert dat zonder extra financiële steun de economie fragiel zal blijven.

Dit vormt de aanleiding van het verzoek van de Oekraïense Minister van Financiën aan de Europese Commissie voor additionele macro-financiële steun. De Europese Commissie heeft sinds 2014 reeds drie eerdere Macro Financiële Assistentie (MFA) programma's uitgevoerd. MFA I en II zijn succesvol afgerond. Daar Oekraïne niet tijdig aan alle voorwaarden voldeed, is op 18 januari 2018 door de Europese Commissie besloten de laatste tranche van MFA III niet uit te keren.

De Europese Unie zet zich ervoor in om de politieke en economische stabiliteit van Oekraïne, als direct buurland van de Unie, te bevorderen.

Inhoud voorstel

Het vierde Macro Financieel Assistentieprogramma bestaat uit een lening van 1 miljard euro met als doel dat Oekraïne aan zijn korte termijn betalingsbehoeften kan voldoen.

Aan het programma zijn, voordat uitbetaling plaatsvindt, voorwaarden verbonden die onder meer gericht zijn op het stimuleren van het hervormingsproces. Ten eerste geldt de algemene voorwaarde dat Oekraïne democratische principes en mensenrechten moet respecteren. Ten tweede gelden specifieke voorwaarden die toezien op de implementatie van structurele financieel-economische hervormingen en anti-corruptiemaatregelen. Daarnaast zal de Europese Commissie er via inspectie, audits en andere maatregelen op toezien dat fraude met de toegekende middelen wordt voorkomen. Alle voorwaarden worden vastgelegd in een Memorandum of Understanding tussen de Europese Commissie en de Oekraïense Staat. Hierin worden in ieder geval de drie openstaande voorwaarden meegenomen, te weten 1) het opzetten van een elektronisch systeem voor verkregen bezittingen en tegoeden door ambtenaren en bewindspersonen, 2) het vergroten van transparantie in het bedrijvenregister en 3) het opheffen van het exportverbod op onbewerkt hout.

Ten slotte is voortgang op het IMF-programma altijd een basisvoorwaarde voor het verlenen van macro financiële steun vanuit de EU. Ook het IMF-programma bevat conditionaliteiten ten aanzien van het doorvoeren van hervormingen.

Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

Het kabinet vindt het van belang om via nationale en Europese instrumenten, in te zetten op het bevorderen van stabiliteit in de buurlanden behorend tot de ring van instabiliteit rondom Europa. Macro financiële assistentie op basis van strikte conditionaliteiten kan bijdragen aan de ontwikkeling van Oekraïne tot een welvarend land op basis van een sterke rechtsstaat en democratie.

Om bovenstaande reden heeft Nederland de eerdere MFA- en IMF-programma's in Oekraïne gesteund. Oekraïne heeft als onderdeel van deze programma's een aantal belangrijke anti-corruptiehervormingen doorgevoerd, zoals de oprichting van het Nationale Anti-Corruptiebureau. Daarnaast is het Hooggerechtshof opgericht en zijn resultaten geboekt op het gebied van privatisering en decentralisatie. Verdere hervormingen blijven echter noodzakelijk. Het kabinet zet dan ook in op het verbinden van scherpe voorwaarden aan dit programma op het gebied van rechtsstatelijkheid en anti-corruptie. Het verlenen van financiële steun is niet vrijblijvend. Bovendien zal Nederland erop toezien dat Oekraïne in ieder geval alsnog dient te voldoen aan de openstaande voorwaarden uit MFA III.

Tot slot is het van groot belang dat het IMF en de Europese Commissie samen blijven optrekken, zodat de voorwaarden van het IMF-programma en die van het MFA-programma elkaar versterken.

Het voorstel van de Commissie wordt op basis van de normale wetgevingsprocedure behandeld. De Commissie streeft ernaar dat besluitvorming voor het einde van 2018 is afgerond.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok